

LPGGz

Landelijk Platform GGz

Landelijk Platform
cliënten- en
familieorganisaties in
de geestelijke
gezondheidszorg

Postadres:
Postbus 13223
3507 LE Utrecht

Bezoekadres:
Maliebaan 71-H
Utrecht

T (030) 236 37 65

F (030) 231 30 54

E info@platformggz.nl

I www.platformggz.nl

Postbank 1948735
KvK Utrecht 30213449

Datum: 15 juni 2009
Betreft: Reactie voor schriftelijke inbreng debat TK
'Terugdringen Dwang en Drang in de psychiatrie' donderdag 18 juni a.s.
Inlichtingen: Christien vd Hoeven-Molenaar, (c.vanderhoeven@platformggz.nl; 06-47042978)

Geachte leden van de vaste kamercommissie voor VWS,

Aanstaande donderdag wordt er in de Tweede Kamer gesproken over de brief met beleidsvoornemens van minister Klink (30492-34) van 19 mei j.l. over het terugdringen van Dwang en Drang in de ggz. Uit de Trendrapportage van het Trimbos instituut (2008) blijkt dat er zo'n 17.000 onvrijwillige opnames plaatsvonden in 2006. De Inspectie geeft daarnaast aan dat ongeveer 1 op de 3 onvrijwillig opgenomen ggz cliënten te maken krijgt met vrijheidsbeperkende maatregelen in een ggz instelling (Argus dataset 2008, pagina 3). Het gaat dus om aanzienlijke aantallen cliënten die met enige vorm van separatie,afzondering of andere vorm van vrijheidsbeperking te maken krijgt en dus met een inperking van hun rechtspositie. Het LPGGz hecht er zeer aan dat dergelijke inbreuk op iemands leven met de uiterste zorgvuldigheid gebeurt indien dit als ultimum remedium moet worden toegepast. Volledige transparantie en openbaarheid van gegevens (uiteraard met inachtneming van privacy aspecten) is hierbij een vereiste.

De minister komt in zijn brief met gegevens van de Inspectie van 92 cliënten die per april 2009 met separatie en/of afzondering te maken heeft gehad (tabel 1 en 2). De cijfers tonen aan dat van de 92 cliënten 1 op de 4 mensen drie tot zes maanden langdurend (aaneengesloten dan wel met tussenpozen) gesepareerd dan wel afgezonderd is geweest, 1 op de 4 tussen de zes en twaalf maanden en bijna de helft langer dan 1 jaar langdurend met vrijheidsbeperking te maken heeft gehad. De cijfers laten vooralsnog ruimte voor interpretatie over hoe lang precies 1 interventie duurde, hoe vaak en met welke tussenpozen iemand in april met afzondering of separatie te maken heeft gehad indien niet continu. Ook de (herhaalde) motivatie voor een dergelijke langdurige interventie is onbekend. Is het puur een beheersmaatregel (gevaar afwenden) of wordt hiermee een therapeutisch effect beoogt (prikkel reduceren)? En wat was hiervan het resultaat? Algemeen bekend is dat lange periodes in (frequente) afzondering geen enkel therapeutisch effect meer heeft en er aanpassing van de behandeling noodzakelijk is.

Het LPGGz vraagt naar aanleiding van de brief van de minister uw aandacht voor de volgende punten:

Landelijk Platform GGz

LPGGz

- De registratie van dwangtoepassingen en middelen en maatregelen moet ggz breed verbeteren, omdat veel vrijheidsbeperkende maatregelen niet, onvolledig of niet eenduidig worden geregistreerd. Hierdoor bestaat een incompleet beeld over hoeveel mensen hoelang te maken krijgen met vrijheidsbeperkende maatregelen inclusief alternatieven als comfortrooms. Het vaststellen of daadwerkelijk een vermindering van (de duur van) vrijheidsbeperkende interventies plaatsvindt, kan alleen worden aangetoond door betrouwbare, valide en landelijk uniforme registratie van de vrijheidsbeperkende interventies op de werkvloer. De Argus registratie stelt zich ten doel om te komen tot een dergelijke registratie. Het LPGGz vindt het van groot belang dat deze registratie ggz breed (inclusief verslavingszorg, forensische psychiatrie, kinder en jeugdpsychiatrie en psychogeriatric) verplicht is, zodanig dat er gedifferentieerd kan worden naar locatie en afdelingsniveau.
- Het LPGGz wil dat er meer transparantie komt in het geheel van dwangtoepassingen, middelen en maatregelen en andere vormen van beheersmaatregelen (bijvoorbeeld vrijheidsbeperkende maatregelen genomen op basis van huisregels). De gegevens moeten zodanig specifiek zijn m.b.t. **hoeveelheid cliënten, wat, waar, hoe vaak, hoe lang en waarom**. Gefundeerde motivatie en beschrijving van de omstandigheden waaronder de dwang heeft plaatsgevonden (o.a. de aanleiding, toegepaste preventieve maatregelen, gebruik van 'holding' of andere vorm van agressiebeheersing, toetsingsmomenten bij voortzetting van dwang inclusief herhaalde motivatie) is van groot belang. Naast een maatschappelijk belang kan dit ook een goede bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van zorg in de ggz. Daarnaast moet duidelijk zijn of er **alternatieven** voor dwang aanwezig en mogelijk waren en of die zijn toegepast. Perverse prikkels moeten aan het licht komen, bijvoorbeeld in plaats van langdurig aaneengesloten separatie veelvuldig kortdurend separeren.
- Het LPGGz wil openbaarheid van deze gegevens per ggz instelling op locatie- en afdelingsniveau over de toepassing van alle vormen van dwang en drang (op geaggregeerd niveau). Hierin moet dus ook worden meegenomen alle toegepaste vormen van opsluiting buiten separatie en afzondering om in alle ruimtes waar personen worden ingesloten (inclusief de eigen kamer). Dit is van groot belang om de mate van substitutie te achterhalen.
- Het LPGGz is verheugd dat de minister nav de motie van Van Miltenburg en Bouwmeester een onderzoek gaat starten naar dwangtoepassingen (dwangbehandeling en middelen en maatregelen) en de toezichthoudende rol van de Inspectie. Het LPGGz wil graag dat de minister in het onderzoek een uitsplitsing laat maken in leeftijdsgroepen m.b.t. alle vormen van dwangtoepassingen / middelen en maatregelen: kinderen onder 12 jaar, jeugd tussen 12-18 jaar, volwassenen vanaf 18 jaar en ouderen.
- Het LPGGz vraagt uw specifieke aandacht voor de kinder- en jeugdpsychiatrie, met name m.b.t. kinderen onder de 12 jaar. Het LPGGz wil een overzicht van het wettelijk kader waarbinnen dwang inclusief middelen en maatregelen wordt toegepast bij jonge kinderen. Wat zijn hierbij bijvoorbeeld de pedagogische uitgangspunten? Hoe verhoudt dwang en verzet zich bij kinderen onder de 12? Het LPGGz wil weten hoe de rechtspositie van

Landelijk Platform GGz

LPGGz

kinderen vanuit het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind gewaarborgd en gemonitord wordt indien zij met welke vorm van dwang of drang dan ook te maken krijgen in de psychiatrie.

- Ook vraagt het LPGGz onderzoek naar de verschillen in rechtspositie tussen cliënten die op grond van de WGBO met dwang te maken krijgen en zij die op grond van de BOPZ met dwang te maken krijgen. Het LPGGz wil weten of hierbij sprake is van enige vorm van rechtsongelijkheid.
- Daarnaast wil het LPGGz dat uit het onderzoek helderheid komt m.b.t de toepassing van dwang uitgedrukt in de volgende categorieën: wilsbekwaam en toestemming (vrijwillige dwang), wilsbekwaam geen toestemming (wilsbekwaam verzet), wilsonbekwaam en verzet, wilsonbekwaam GBGB groep.
- De minister wil de richtlijn 'dwang en drang' van de NVvP multidisciplinair maken. Het LPGGz verzoekt de minister ook het cliënt- en familieperspectief hierin een serieuze plek te geven. Het LPGGz is graag bereid hieraan een bijdrage te leveren.
- Het LPGGz wil dat de Inspectie opdracht krijgt om bij de geplande 150 langlopende separaties en afzonderingen in de ggz onaangekondigde bezoeken te brengen en een eigen steekproef te doen met betrekking tot inzage van dossiers. Ook moet de Inspectie in hun rapportage aangeven wanneer dossiers geen compleet beeld geven van dwangtoepassing door bijvoorbeeld het ontbreken van relevante informatie.
- Het LPGGz wil dat het individuele toezicht op dwang en drang in de ggz geoptimaliseerd wordt. Hierbij moet gekeken worden naar een versterkte rol van de Inspectie zelf, maar wij vinden het ook van groot belang uit te zoeken welke rol de Stichting PVP hierbij kan spelen. Ook signalen van naastbetrokkenen moeten veel serieuzer dan nu het geval is opgepakt worden en geregistreerd bijvoorbeeld via een landelijke meldpunt.

Hoogachtend,

Marjan ter Avest, directeur.